

Κοινοτικοί κανόνες για τις ενισχύσεις στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις

(92/C 213/02)

*(εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 20 Μαΐου 1992)***1. Εισαγωγή**

1.1. Τα τελευταία χρόνια αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο η σημασία του τομέα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) για την οικονομία. Η σπουδαιότητα του ρόλου των ΜΜΕ φαίνεται όχι μόνο από τη στατική, στιγμιαία εικόνα της οικονομίας που μπορεί να έχει κανείς σε μία συγκεκριμένη στιγμή, εξετάζοντας τα ποσοστά της παραγωγής και της απασχόλησης τα οποία προέρχονται από τις ΜΜΕ⁽¹⁾. Είναι επίσης προφανής, σε πολλά επίπεδα, και από τη δυναμική εικόνα την οποία παρουσιάζει η οικονομία. Πρώτον, οι ΜΜΕ διαδραματίζουν έναν εξαιρετικά σημαντικό ρόλο στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, ιδιαίτερα στις εποχές κατά τις οποίες οι μεγάλες επιχειρήσεις μειώνουν το εργατικό τους δυναμικό. Δεύτερον, δεδομένου ότι είναι περισσότερο εκτεθειμένες στον ανταγωνισμό, αλλά συγχρόνως και πιο ευέλικτες και ευπροσάρμοστες από τις μεγάλες εταιρείες, οι ΜΜΕ τείνουν να δρiscονται στο προσκήνιο της καινοτομίας. Τρίτον, ως συνέπεια του γεγονότος αυτού, οι ΜΜΕ αποτελούν σημαντική πηγή ανταγωνισμού στις αγορές — προσδίδοντάς τους ένα στοιχείο δυναμισμού — και αποκτούν ρόλο κινητήριου δυνάμεως για τις διαρθρωτικές μεταβολές και την ανανέωση του συνόλου της οικονομίας, διευκολύνοντας τη μετατόπιση οικονομικών πόρων από τους παρακμάζοντες στους αναπτυσσόμενους τομείς. Βέβαια, δεν αμφισβητείται η σημασία των μεγάλων εταιρειών. Οι ΜΜΕ και οι μεγάλες επιχειρήσεις αλληλοσυμπληρώνονται, αλλά οι ΜΜΕ είναι αυτές οι οποίες αποτελούν την κινητήριο δύναμη οποιασδήποτε οικονομίας. Προσδίδουν δυναμισμό στην οικονομία, ενώ από την άλλη πλευρά, η κάμψη της ανάπτυξής τους οδηγεί στη στασιμότητα.

1.2. Σε ορισμένους κλάδους της οικονομίας ο τομέας των ΜΜΕ έχει ιδιαίτερη σημασία. Αυτό ισχύει, για παράδειγμα, για τη μεταποιητική βιομηχανία όπου αυξάνεται συνεχώς ο ρόλος της υπεργολαβίας. Στον τομέα αυτό, πολλές μεγάλες βιομηχανίες στηρίζονται σε υπεργολάβους για ένα αυξανόμενο ποσοστό της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων τους και οι συμμετέχουσες ΜΜΕ αναλαμβάνουν όλο και μεγαλύτερες ευθύνες για την Ε & Α στο συγκεκριμένο τομέα της εξειδίκευσής τους⁽²⁾. Οι ΜΜΕ έχουν επίσης μεγάλη σημασία για την περιφερειακή ανάπτυξη.

1.3. Ενώ είναι γενικά παραδεκτή από όλους η ζωτική σημασία για την άσκηση μιας πολιτικής η οποία θα προωθή το επιχειρηματικό πνεύμα και θα ευνοεί την ανάπτυξη των ΜΜΕ, από την άλλη πλευρά, είναι επίσης παραδεκτό ότι σε ένα σύγχρονο κράτος, οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν δυσανάλογα μειονεκτήματα σε σύγκριση με τις μεγάλες εταιρείες οι οποίες έχουν εδραιώσει τη θέση τους στην αγορά. Αντιμετωπίζουν μεγαλύτερη δυσκολία εξεύρεσης χρηματοδοτικών μέσων και επηρεάζονται σε μεγαλύτερο βαθμό από τις πρόσθετες επιβαρύνσεις τις οποίες επιβάλλουν οι κυβερνήσεις. Επιπλέον, το κόστος το οποίο θα πρέπει να αντιμετωπίσουν οι μικρές επιχειρήσεις προκειμένου να τηρήσουν τις κρατικές κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια, τη λογιστική, κ.λπ. μπορεί να είναι υψηλότερο και η επιβάρυνσή τους από τους φόρους μεγαλύτερη, τόσο όσον αφορά τους συντελεστές των φόρων που καταβάλλουν⁽³⁾ όσο και όσον αφορά το κόστος που συνεπάγεται η συμμόρφωσή τους προς το φορολογικό σύστημα (π.χ. είσπραξη των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και του ΦΠΑ).

1.4. Τα ιδιαίτερα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι ΜΜΕ και τα πλεονεκτήματα τα οποία δημιουργούν για το περιβάλλον τους, εφόσον συντελούν στη διαμόρφωση μιας δυναμικότερης και καινοτόμου οικονομίας, ικανής να απορροφά τις διαρθρωτικές μεταβολές και να αντικαθιστά τις απώλειες θέσεων εργασίας, απαιτούν ένα υψηλό βαθμό δραστηριοποίησης των κυβερνήσεων προκειμένου να εξομαλύνουν το περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις αυτές, κατά τρόπο που να ευνοεί συγχρόνως την ανάπτυξή τους. Η δραστηριοποίηση αυτή δεν θα πρέπει να στοχεύει στην απομάκρυνση κάθε κινδύνου, δεδομένου ότι ο κίνδυνος αποτελεί το βασικό κίνητρο για την αποτελεσματικότητα και την ανταγωνιστικότητα. Θα πρέπει κυρίως να επιδιώκει τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που θα συμβάλλει στην ανάπτυξη των μικρών επιχειρήσεων, δηλαδή την εφαρμογή μιας πολιτικής που θα προωθή το επιχειρηματικό πνεύμα μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης και της απλοποίησης των κανονιστικών ρυθμίσεων. Η δραστηριοποίηση για την προώθηση των ΜΜΕ μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την παροχή χρηματοδοτικών κινήτρων για τη δημιουργία επιχειρήσεων και την πραγματοποίηση επενδύσεων.

1.5. Η Κοινότητα ενθαρρύνει τις ΜΜΕ μέσω του προγράμματος δράσης το οποίο έχει εκπονήσει⁽⁴⁾ και των διαφόρων μέτρων τα οποία απορρέουν από το πρόγραμμα αυτό, όπως τα ευρωπαϊκά κέντρα παροχής πληροφο-

⁽¹⁾ Οι επιχειρήσεις οι οποίες απασχολούν λιγότερα από 200 άτομα, συμπεριλαμβανομένων και των ατομικών επιχειρήσεων, συμμετέχουν στη συνολική απασχόληση στην Κοινότητα με ποσοστό 62,7 % — Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, επεξεργασία δεδομένων στο κοινό σχέδιο Στατιστικής Υπηρεσίας των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων/ΓΔ XXIII, σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία για τις ΜΜΕ Δεκέμβριος 1989· βλ. EC Commission — Enterprises in the European Community, Βρυξέλλες — Λουξεμβούργο 1990.

⁽²⁾ Βλέπε ανακοινώσεις της Επιτροπής στο Συμβούλιο, COM(89) 402 και SEC(91) 1286, «Ανάπτυξη της υπεργολαβίας στην Κοινότητα» και «Προς μια ευρωπαϊκή αγορά υπεργολαβίας» αντίστοιχα.

⁽³⁾ Ειδικά για τις επιχειρήσεις που δεν έχουν μορφή εταιρείας, οι οποίες υπόκεινται στο φόρο εισοδήματος και μπορούν να φορολογηθούν με βάση τον υψηλότερο φορολογικό συντελεστή. Σε πολλά κράτη μέλη, ο συντελεστής αυτός είναι υψηλότερος του συντελεστή του φόρου που συνήθως επιβαρύνει τις επιχειρήσεις που δεν έχουν μορφή εταιρείας, ανεξαρτήτως του μεγέθους τους.

⁽⁴⁾ Ψήφισμα του Συμβουλίου της 3ης Νοεμβρίου 1986 (ΕΕ αριθ. C 287 της 14. 11. 1986, σ. 1).

ριών, το δίκτυο συνεργασίας των επιχειρήσεων, η απλοποίηση και κωδικοποίηση της νομοθεσίας της Κοινότητας που εφαρμόζεται στις ΜΜΕ, τα κεφάλαια εκκίνησης⁽¹⁾ καθώς και η δράση για την προώθηση της καινοτομίας και της μεταφοράς τεχνολογίας βάσει του προγράμματος SPRINT⁽²⁾. Αλλά και οι ίδιες οι κυβερνήσεις των κρατών μελών λαμβάνουν ορισμένα μέτρα για να βελτιώσουν το επιχειρηματικό περιβάλλον των ΜΜΕ, στα οποία περιλαμβάνονται και μέτρα για την παροχή άμεσης χρηματοδοτικής συνδρομής. Η γενικότερη πολιτική της Επιτροπής όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των ΜΜΕ υπήρξε πάντα ευνοϊκή⁽³⁾. Η Επιτροπή έχει εγκρίνει διάφορα συστήματα ενισχύσεων για μικρομεσαίες επιχειρήσεις στα περισσότερα κράτη μέλη. Τα συστήματα αυτά παρουσιάζουν τώρα μεγάλη αύξηση, καθώς αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο η σημασία των ΜΜΕ. Ταυτόχρονα όμως, ο αυξανόμενος κίνδυνος στρέβλωσης του ανταγωνισμού στην ενιαία ευρωπαϊκή αγορά εξαιτίας των κρατικών ενισχύσεων και η ανάγκη μεγαλύτερης οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, που τονίστηκε για μία ακόμη φορά στη συνθήκη της ευρωπαϊκής ένωσης, απαιτούν τον περιορισμό ορισμένων τύπων γενικών καθεστώτων ενισχύσεων, που δεν περιορίζονται στις ΜΜΕ, και ιδιαίτερα της παροχής γενικών επενδυτικών κινήτρων έξω από τις περιοχές περιφερειακής ανάπτυξης. Κατ' αυτό τον τρόπο τίθεται το πρόβλημα του ορισμού των ΜΜΕ. Για το λόγο αυτό, υπάρχει επιτακτική ανάγκη επί του παρόντος να καθορίσει η Επιτροπή σαφώς την πολιτική της όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τις ΜΜΕ. Αυτός είναι και ο στόχος των παρόντων κανόνων. Οι κανόνες αυτοί αρχίζουν με το βασικό θέμα του ορισμού και στη συνέχεια εξετάζονται οι διάφοροι τύποι και οι εντάσεις των ενισχύσεων τις οποίες προτίθεται να εγκρίνει η Επιτροπή για τον τομέα αυτό.

- 1.6. Οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται στις ενισχύσεις υπέρ των ΜΜΕ σε όλους τους τομείς εκτός από εκείνους που υπόκεινται στους ειδικούς κοινοτικούς κανόνες σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις σύμφωνα με τις συνθήκες ΕΟΚ και ΕΚΑΧ. Για κάθε ενίσχυση υπέρ των ΜΜΕ στις βιομηχανίες αυτές εφαρμόζονται οι αντίστοιχοι τομεακοί κανόνες. Αυτή τη στιγμή εφαρμόζονται ειδικοί κανόνες στον τομέα του χάλυβα, της ναυπηγικής βιομηχανίας, των συνθετικών ινών, της αυτοκινητοβιομηχανίας, της γεωργίας, της αλιείας, των μεταφορών και της βιομηχανίας άνθρακα.

2. Ορισμός

- 2.1. Δεν υπάρχει ένας ενιαίος, γενικά αποδεκτός ορισμός της μικρομεσαίας επιχείρησης. Οι ορισμοί διαφέρουν,

όχι μόνο μεταξύ των χωρών, αλλά και μεταξύ των διάφορων οργανισμών οι οποίοι λειτουργούν μέσα σ' αυτές. Σε ορισμένες περιπτώσεις γίνεται διάκριση μεταξύ μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, αλλά σε άλλες περιπτώσεις δεν υπάρχει τέτοια διάκριση. Η διαφορά αυτή είναι συχνά δικαιολογημένη, δεδομένου ότι εκφράζει πολύ διαφορετικές μεταξύ τους καταστάσεις και στόχους (για παράδειγμα, απαλλαγή από τον ΦΠΑ, χαλάρωση των κανονιστικών ρυθμίσεων, επιλεξιμότητα για χρηματοδότηση, ή καθορισμός του στόχου των εκστρατειών ενημέρωσης)⁽⁴⁾. Η ποικιλία αυτή των ορισμών αντικατοπτρίζεται στις διάφορες πολιτικές τις οποίες εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Κοινότητα για τις ΜΜΕ, όπως είναι οι πολιτικές όσον αφορά την παροχή χρηματοδότησης από την ΕΤΕ και τα διαρθρωτικά ταμεία, την απλοποίηση, την ενημέρωση και τον ανταγωνισμό⁽⁵⁾. Προκειμένου να υπάρξει έλεγχος των κρατικών ενισχύσεων, ο ορισμός των ΜΜΕ τον οποίο χρησιμοποιεί η Επιτροπή θα πρέπει να πληροί ορισμένες προϋποθέσεις. Θα πρέπει να οριοθετεί τον τομέα των ΜΜΕ κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να περιλαμβάνεται η πλειοψηφία των εταιρειών οι οποίες παρουσιάζουν την ευεργετική επίδραση για το περιβάλλον τους και τα μειονεκτήματα τα οποία περιγράφονται στα σημεία 1.1 έως 1.3 ανωτέρω. Δεν θα πρέπει να είναι τόσο ευρύς ώστε να περιλαμβάνει πολλές μεγαλύτερες επιχειρήσεις, οι οποίες δεν έχουν κατ' ανάγκη την ευεργετική επίδραση, ή τα μειονεκτήματα τα οποία χαρακτηρίζουν τον τομέα των ΜΜΕ. Η χορήγηση ενισχύσεων σε μεγαλύτερες επιχειρήσεις, με βάση κριτήρια τα οποία εφαρμόζονται κατά κύριο λόγο στις μικρότερες επιχειρήσεις, θα είχε μεγαλύτερες πιθανότητες να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό και το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών. Τέλος, προκειμένου να βελτιωθεί η διαφάνεια μέσω των κανόνων αυτών, η εφαρμογή του ορισμού των ΜΜΕ θα πρέπει να είναι απλή και άμεση.

Για πολλούς λόγους, στους κανόνες δεν χρειάζεται να γίνεται διάκριση μεταξύ μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Μία τέτοια διάκριση, ωστόσο, είναι αναγκαία στην περίπτωση ενισχύσεων για δραστηριότητες σχετικές με την αγορά, όπως επενδύσεις. Στην περίπτωση αυτή μπορεί κανονικά να αναμένεται ότι η ενίσχυση στις μικρές επιχειρήσεις θα έχει περιορισμένη επίπτωση στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, ενώ η ενίσχυση στις μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις ενδέχεται να έχει σημαντικές στρεβλωτικές συνέπειες για το εμπόριο.

(¹) Ψηφίσματα του Συμβουλίου της 30ής Ιουνίου 1988 (ΕΕ αριθ. C 197 της 27. 7. 1988, σ. 6) και της 27ης Μαΐου 1991 (ΕΕ αριθ. C 146 της 5. 6. 1991, σ. 3) και απόφαση του Συμβουλίου της 28ης Ιουλίου 1989 (ΕΕ αριθ. L 239 της 16. 8. 1989, σ. 33) για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και την προώθηση της ανάπτυξης των επιχειρήσεων, και ιδίως των ΜΜΕ, όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 1991 (ΕΕ αριθ. L 179 της 4. 7. 1991, σ. 32).

(²) Απόφαση του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 1989 (ΕΕ αριθ. L 112 της 25. 4. 1989, σ. 2).

(³) Βλέπε κυρίως τη δήλωση που περιέχεται στην έκτη έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού (1976), σημεία 253-255.

(⁴) Βλέπε έκθεση στο Συμβούλιο σχετικά με τον ορισμό των ΜΜΕ, SEC(92) 351 τελικό της 29ης Απριλίου 1992, σελίδα 2: «Δεν υπάρχει γενικά αποδεκτός ορισμός των ΜΜΕ. Το θέμα του κατάλληλου ορισμού των ΜΜΕ έχει νόημα μόνο στα πλαίσια ενός ειδικού μέτρου για το οποίο θεωρείται απαραίτητο να χωριστεί η μία κατηγορία επιχειρήσεων από τις άλλες για λόγους "μεγέθους". Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τη διάκριση αυτή εξαρτώνται άμεσα από τον επιδιωκόμενο στόχο.»

(⁵) Βλέπε έκθεση στο Συμβούλιο σχετικά με τους ορισμούς των ΜΜΕ.

2.2. Με δάση τις προϋποθέσεις οι οποίες αναφέρθηκαν προηγουμένως, και για την εφαρμογή των εν λόγω κανόνων, ως ΜΜΕ ορίζεται η επιχείρηση η οποία:

- απασχολεί μέχρι 250 άτομα κατ' ανώτατο όριο και
- είτε
  - έχει ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 20 εκατομμύρια Ecu είτε
  - έχει συνολικό ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 10 εκατομμύρια Ecu και
- στο κεφάλαιο της οποίας δεν συμμετέχει με ποσοστό που υπερβαίνει το 25 % μία ή περισσότερες επιχειρήσεις που δεν πληρούν τον ορισμό αυτό, πλην δημοσίων εταιρειών χαρτοφυλακίου, εταιρειών επιχειρηματικού κεφαλαίου ή, εφόσον δεν ασκείται έλεγχος, θεσμικών επενδυτών.

Στις περιπτώσεις που χρειάζεται να γίνεται η διάκριση μεταξύ των επιχειρήσεων μικρού και μεσαίου μεγέθους, η «μικρή» επιχείρηση ορίζεται ως επιχείρηση η οποία:

- απασχολεί μέχρι 50 άτομα και
- είτε
  - έχει ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 5 εκατομμύρια Ecu είτε
  - έχει συνολικό ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 2 εκατομμύρια Ecu και
- στο κεφάλαιο της οποίας δεν συμμετέχει με ποσοστό που υπερβαίνει το 25 % μία ή περισσότερες επιχειρήσεις που δεν πληρούν τον ορισμό αυτό, πλην δημοσίων εταιρειών χαρτοφυλακίου, εταιρειών επιχειρηματικού κεφαλαίου ή, εφόσον δεν ασκείται έλεγχος, θεσμικών επενδυτών.

Τα τρία κριτήρια είναι σωρευτικά, δηλαδή μία εταιρεία θεωρείται ως «ΜΜΕ» ή ως «μικρή» επιχείρηση, κατά περίπτωση, εάν πληροί τον όρο της ανεξαρτησίας, δεν υπερβαίνει το όριο του αριθμού των απασχολούμενων και δεν υπερβαίνει τουλάχιστον ένα από τα άλλα όρια, είτε του κύκλου εργασιών είτε του συνολικού ισολογισμού. Το όριο που αφορά τον αριθμό των απασχολούμενων, είναι το ίδιο με αυτό το οποίο ορίζεται στην τέταρτη οδηγία για το εταιρικό δίκαιο σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς⁽¹⁾. Το όριο των 20 και των 5 εκατομμυρίων Ecu καθώς και το όριο του συνολικού ισολογισμού για τις ΜΜΕ των 10 εκατομμυρίων Ecu είναι κατά 25 % υψηλότερο από το όριο που ορίζεται στην τέταρτη οδηγία, το οποίο τη στιγμή αυτή ανέρχεται σε 16,4 και 8 εκατομμύρια Ecu, αντίστοιχα.

Ωστόσο, η στρογγυλοποίηση αυτού του ποσού είναι απαραίτητη, ώστε να αντισταθμιστεί το γεγονός ότι, το όριο που αφορά τον αριθμό των απασχολούμενων εξακολουθεί να εφαρμόζεται παράλληλα με ένα από τα δύο οικονομικά όρια, ενώ προκειμένου μία επιχείρηση να τύχει της ευνοϊκής μεταχείρισης την οποία ορίζει η τέταρτη οδηγία θα πρέπει να πληρούνται μόνο δύο από τα τρία προβλεπόμενα όρια. Το κριτήριο της εξάρτησης κατά 25 % κατ' ανώτατο όριο από μία ή περισσότερες μεγαλύτερες εταιρείες, εφαρμόζεται στην πράξη από πολλά κράτη μέλη, όπου το 25 % λαμβάνεται ως οριακό επίπεδο για πιθανό έλεγχο. Αν και το κριτήριο αυτό δεν είναι τόσο σαφές, όπως τα κριτήρια που αφορούν στις σχέσεις μεταξύ μητρικής και θυγατρικής εταιρείας που ορίζονται στην έβδομη οδηγία για τους ενοποιημένους λογαριασμούς⁽²⁾, όπου καθορίζεται εάν ισχύουν ορισμένες νομικές υποχρεώσεις, είναι ωστόσο επαρκές, προκειμένου να τονισθεί ο βαθμός ανεξαρτησίας τον οποίο θα πρέπει να έχουν οι δικαιούχοι των ενισχύσεων για τις ΜΜΕ, εφόσον μάλιστα τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να εφαρμόζουν αυστηρότερα και οπωσδήποτε πιο λεπτομερειακά κριτήρια. Αν δημόσιες εταιρείες χαρτοφυλακίου ή εταιρείες κεφαλαίου κατέχουν μερίδια, αυτό δεν μεταβάλλει κατά κανόνα τη φύση μιας ΜΜΕ, και άρα μπορεί να μη ληφθεί υπόψη. Το ίδιο ισχύει για μερίδια που κατέχονται από θεσμικούς επενδυτές, όπως συνταξιοδοτικά ταμεία και ασφαλιστικές επιχειρήσεις, που συνήθως διατηρούν σχέσεις «σε απόσταση» με την εταιρεία στην οποία έχουν επενδύσει.

3. Εφαρμογή των κανόνων που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις

3.1. Το άρθρο 92 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ απαγορεύει, εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζεται αλλιώς στη συνθήκη, τις ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύουν τον ανταγωνισμό, διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων, ή ορισμένων κλάδων παραγωγής, στο βαθμό που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Οι κρατικές ενισχύσεις οι οποίες χορηγούνται στις ΜΜΕ πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 92 παράγραφος 1. Οι ενισχύσεις αυτές παρέχουν ένα πλεονέκτημα σε ορισμένες συγκεκριμένες επιχειρήσεις, αντίθετα από τα γενικά μέτρα, τα οποία ευνοούν τις εταιρείες σε ολόκληρη την οικονομία και επηρεάζουν το ενδοκοινοτικό εμπόριο, εφόσον πολλές ΜΜΕ εξάγουν ένα μέρος της παραγωγής τους σε άλλα κράτη μέλη και επιπλέον στους περισσότερους κλάδους της παραγωγής, η εγχώρια παραγωγή των ΜΜΕ μειώνει την ικανότητα εισαγωγών από άλλα μέρη της Κοινότητας.

3.2. Κανόνας «de minimis»

Ωστόσο, είναι εξίσου σαφές ότι ενώ οι πάσης μορφής οικονομικές ενισχύσεις που παρέχονται στις επιχειρήσεις μεταβάλλουν τους όρους ανταγωνισμού σε κάποιο

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 222 της 14. 8. 1978, σ. 11, όπως τροποποιήθηκε τελευταία στην ΕΕ αριθ. L 317 της 16. 11. 1990, σ. 57.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 193 της 18. 7. 1983, σ. 1.

βαθμό, κάθε ενίσχυση δεν έχει επιπτώσεις στο εμπόριο και τον ανταγωνισμό μεταξύ των κρατών μελών. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα στις περιπτώσεις των ενισχύσεων που χορηγούνται σε πολύ μικρά ποσά, κυρίως, αλλά όχι μόνο, στις ΜΜΕ, συνήθως μάλιστα στα πλαίσια συστημάτων ενισχύσεων που εφαρμόζονται από τις τοπικές ή τις περιφερειακές αρχές.

Για να απλουστευθούν οι διοικητικές διατυπώσεις προς όφελος των ΜΜΕ, είναι επιθυμητό οι ενισχύσεις που δεν υπερβαίνουν ένα ορισμένο απόλυτο ποσό, κάτω από το οποίο μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν είναι δυνατό να τύχει εφαρμογής η διάταξη του άρθρου 92 παράγραφος 1, δεν θα υπάγονται πλέον στην υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης στην Επιτροπή, βάσει των διατάξεων του άρθρου 93 παράγραφος 3. Με βάση την πείρα του παρελθόντος, αυτό το «ελάχιστο όριο» μπορεί να καθοριστεί στο ποσό των 50 000 Ecu που χορηγείται σε οποιαδήποτε εταιρεία, για μία ορισμένη ευρεία κατηγορία δαπάνης (π.χ. επένδυσης, εκπαίδευσης) μέσα σε μία περίοδο τριών ετών. Ως εκ τούτου, στο μέλλον, οι εφάπαξ χορηγήσεις ενισχύσεων για ποσά ύψους μέχρι 50 000 Ecu, που αφορούν κάποια κατηγορία δαπάνης και συστήματα ενισχύσεων βάσει των οποίων το ύψος της ενίσχυσης που μπορεί να λάβει μία συγκεκριμένη εταιρεία για μία ορισμένη κατηγορία δαπάνης σε διάστημα τριών ετών περιορίζεται στο ποσό αυτό, ενώ δεν θα θεωρείται πλέον ότι πρέπει να κοινοποιούνται βάσει του άρθρου 93 παράγραφος 3, εφόσον κατά τη χορήγηση της ενίσχυσης ή κατά την εφαρμογή του συστήματος ενισχύσεων υπάρχει ρητός όρος ότι οποιαδήποτε περαιτέρω ενίσχυση υπέρ της ίδιας εταιρείας για την ίδια κατηγορία δαπανών από άλλες πηγές χρηματοδότησης ή από άλλα συστήματα ενισχύσεων δεν θα μπορεί να υπερβαίνει σωρευτικά το προαναφερθέν ποσό των 50 000 Ecu. Ενώ λοιπόν δεν θα υπάρχει όριο σχετικά με το μέγεθος της επιχείρησης η οποία μπορεί να ωφεληθεί από αυτόν τον κανόνα «de minimis», είναι προφανές ότι ο κανόνας αυτός αφορά κατά κύριο λόγο τις μικρότερες επιχειρήσεις. Πρέπει να σημειωθεί ότι το μέτρο αυτό δεν εφαρμόζεται σε τομείς που υπόκεινται σε ειδικούς κανόνες οι οποίοι απαριθμούνται στο προηγούμενο σημείο 1.6.

3.3. *Ενισχύσεις στις ΜΜΕ που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 92 παράγραφος 1*

Στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες οι κρατικές ενισχύσεις που παρέχονται στις ΜΜΕ διέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 92 παράγραφος 1, επειδή ενδέχεται να ασκήσουν αισθητό αντίκτυπο στο ενδοκοινοτικό εμπόριο και τον ανταγωνισμό, οι ενισχύσεις αυτές μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο παρέκκλισης. Η ευρύτερη δυνατή παρέκκλιση είναι η οριζόμενη στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ), με βάση την οποία η Επιτροπή έχει τη διακριτική ευχέρεια να επιτρέψει τη χορήγηση ενισχύσεων που διευκολύνουν την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή ορισμένων οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνονται με δυσμενή τρόπο οι όροι των συναλλαγών, κατά τρόπο που αντίκειται στο κοινό συμφέρον.

Δεδομένης της θετικής επίδρασης που μπορούν να έχουν οι ΜΜΕ στο ευρύτερο περιβάλλον τους, της σημασίας τους για ορισμένους συγκεκριμένους κλάδους

της οικονομίας και για την περιφερειακή ανάπτυξη, και λόγω των συγκεκριμένων προβλημάτων τα οποία αντιμετωπίζουν, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι κρατικές ενισχύσεις οι οποίες χορηγούνται στις ΜΜΕ «προωθούν την ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών».

Το θέμα όμως το οποίο παραμένει αναπάντητο είναι, εάν οι κρατικές ενισχύσεις για τις ΜΜΕ αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που να αντίκειται προς το κοινό συμφέρον. Αυτό εξαρτάται από τον τύπο και την ένταση της ενίσχυσης. Οι ενισχύσεις για δραστηριότητες οι οποίες σχετίζονται λιγότερο με την αγορά, όπως είναι η συνδρομή η οποία παρέχεται στις επιχειρήσεις που αναζητούν συμβουλές εμπειρογνομώνων για τη βελτίωση της γενικότερης διαχείρισής τους, επηρεάζουν έμμεσα το εμπόριο και σε σχετικά μικρό βαθμό. Ορισμένες άλλες ενισχύσεις όμως, οι οποίες σχετίζονται περισσότερο με την αγορά, όπως είναι οι ενισχύσεις των επενδύσεων, αναμφισβήτητα επηρεάζουν τις συναλλαγές σε μικρότερο βαθμό όταν χορηγούνται σε ΜΜΕ, απ' ό,τι όταν οι δικαιούχοι είναι μεγάλες εταιρείες. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι οι πωλήσεις των μεμονωμένων ΜΜΕ είναι μικρότερες από τις πωλήσεις των μεγάλων εταιρειών, παράγων ο οποίος εντείνεται από το συχνά χαμηλότερο κύκλο εργασιών ανά απασχολούμενο στην περίπτωση των ΜΜΕ και στο ότι οι ΜΜΕ είναι ιδιαίτερα πολυάριθμες στους κλάδους της παραγωγής στους οποίους δεν παρατηρούνται σημαντικές ενδοκοινοτικές συναλλαγές (π.χ. κατασκευαστικός τομέας, ορισμένοι κλάδοι μεταποίησης τροφίμων, λιανικό εμπόριο, διάφορες υπηρεσίες). Ακόμη και υπό τις περιστάσεις αυτές, ο αντίκτυπος των επενδυτικών ενισχύσεων επί του εμπορίου ενδέχεται να ενισχυθεί σημαντικά εάν οι ΜΜΕ για τις οποίες πρόκειται αποτελούν «επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους». Λαμβάνοντας υπόψη όσα αναλύθηκαν προηγούμενως και υπό τον όρο ότι δεν θα υπάρξει υπέρβαση ορισμένων αποδεκτών ορίων έντασης των ενισχύσεων, οι επιπτώσεις που έχουν οι ενισχύσεις προς τις ΜΜΕ επί των όρων των συναλλαγών δεν είναι, κατά κανόνα, τόσο μεγάλες, ώστε να αντιβαίνουν στα συμφέροντα της Κοινότητας, ιδίως αν ληφθούν υπόψη οι θετικές επιπτώσεις που έχει η δραστηριότητα των ΜΜΕ.

3.4. *Συμπέρασμα*

Κατά συνέπεια, μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι, εκτός από τις ενισχύσεις που μπορεί με δεδαιότητα να θεωρηθούν ότι δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 92 παράγραφος 1 («de minimis»), οι ενισχύσεις προς τις ΜΜΕ μπορούν κατά γενικό κανόνα να τύχουν παρέκκλισης, βάσει των διατάξεων του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ), μέχρι ένα ορισμένο ανώτατο όριο, το οποίο εξαρτάται από τον τύπο της χορηγούμενης ενίσχυσης, και ότι η Επιτροπή δικαιολογημένα επομένως μπορεί να θεωρεί ότι οι ενισχύσεις αυτές κατά γενικό κανόνα συμβιβάζονται με την κοινή αγορά.

4. *Γενικά αποδεκτές εντάσεις ενισχύσεων προς τις ΜΜΕ*

Αποτελεί πάγια πρακτική της Επιτροπής να θεωρεί ότι οι ενισχύσεις που προορίζονται για τους ακόλουθους

σκοπούς και στα ακόλουθα επίπεδα έντασης μπορούν να τύχουν της παρέκκλισης που προβλέπεται στο άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ), στις περιπτώσεις που οι ενισχύσεις αυτές χορηγούνται στις ΜΜΕ, όπως αυτές ορίστηκαν παραπάνω.

4.1. Ενισχύσεις για επενδύσεις γενικής φύσεως

Η Επιτροπή υποστηρίζει τώρα την άποψη ότι τα συστήματα ενισχύσεων για επενδύσεις γενικής φύσης, με άλλα λόγια δηλαδή τα συστήματα ενισχύσεων βάσει των οποίων χορηγούνται ενισχύσεις για επενδυτικούς σκοπούς, ανεξάρτητα από το μέγεθος των επιχειρήσεων και την έδρα τους, είναι ασυμβίβαστα με την κοινή αγορά και δεν μπορεί πλέον να επιτρέπονται. Δύο είναι οι λόγοι που οδήγησαν στην προσέγγιση αυτή. Πρώτα απ' όλα, οι επενδύσεις αποτελούν κανονικές επιχειρηματικές δαπάνες, που πραγματοποιούνται προς ίδιο όφελος της επιχείρησης και για τις οποίες, υπό ομαλές συνθήκες, δεν θα πρέπει να χρειάζεται η χορήγηση κυβερνητικής αρωγής. Στις περιπτώσεις που θεωρούνται κίνητρα γι' αυτές τις μορφές δραστηριοτήτων τις σχετικές με αγορά που εμφανίζει αυξανόμενο ρυθμό ολοκλήρωσης, όπως αυτή που διαμορφώνεται τώρα στις ευρωπαϊκές κοινότητες, οι ενισχύσεις αυτές θα τείνουν να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό και θα οδηγήσουν σε κακή κατανομή των πόρων.

Δεύτερον, οι επενδυτικές ενισχύσεις που χορηγούνται στα πλαίσια γενικών συστημάτων ενισχύσεων θα λειτουργήσουν σε βάρος των στόχων ενίσχυσης της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Κοινότητας. Όταν οι επενδυτικές ενισχύσεις διατίθενται σε μη ενισχυόμενες περιοχές των περισσότερο ευημερουσών περιφερειών της Κοινότητας, μειώνουν την ελκυστικότητα των κινήτρων που προσφέρονται στις ενισχυόμενες περιοχές, ιδιαίτερα μάλιστα στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές.

Τα ίδια επιχειρήματα ισχύουν, σε κάποιο βαθμό, και για τις ενισχύσεις που χορηγούνται, στα πλαίσια γενικότερων συστημάτων ενισχύσεων, για τις επενδύσεις στις οποίες προβαίνουν οι ΜΜΕ, τουλάχιστον στο σκέλος των «επιχειρήσεων μεσαίου μεγέθους» του φάσματος των ΜΜΕ. Για τις επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους, τα επιχειρήματα που αναφέρονται στην καταστρατήγηση της ανταγωνιστικότητας και της συνοχής και τα οποία προβάλλονται κατά της χορήγησης επενδυτικών ενισχύσεων, είναι κατά πάσα πιθανότητα επικρατέστερα από τα επιχειρήματα υπέρ της ανάπτυξης των ΜΜΕ και προβάλλονται προς υποστήριξη των ενισχύσεων αυτών. Εάν παρέχονται επενδυτικές ενισχύσεις σε μη ενισχυόμενες περιοχές ακόμη και στις μεγαλύτερες ΜΜΕ, αυτό όχι μόνο συνεπάγεται κίνδυνος στρέβλωσης του ανταγωνισμού, αλλά και περιορίζει τα κίνητρα των ΜΜΕ να προδούν σε επενδύσεις στις μειονεκτικές περιοχές, καθώς το χάσμα μεταξύ του επιπέδου των ενισχύσεων που διατίθενται στις ΜΜΕ στις μη ενισχυόμενες περιοχές των κρατών μελών που είναι στο κέντρο της Κοινότητας και χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερο επίπεδο ευημερίας και στις ενισχυόμενες περιοχές τόσο των κρατών μελών που είναι στο κέντρο της Κοινότητας, όσο και των φτωχότερων κρατών μελών που είναι στην περιφέρεια (τα οποία συχνά δεν είναι σε θέση να προσφέρουν το ανώ-

τατο επιτρεπτό επίπεδο ενισχύσεων, που είναι θεωρητικά δυνατές) ενδέχεται να είναι σχετικά μικρό. Ενώ ο κίνδυνος ενός τέτοιου δυσμενούς αντίκτυπου μπορεί να είναι μικρός για τις πολύ μικρές εταιρείες, είναι προφανές ότι αυξάνεται, όσο αυξάνεται και το μέγεθος της επιχείρησης.

Η Επιτροπή καλείται να καταπολεμήσει τέτοιου είδους παρενέργειες. Το νέο άρθρο 130 6 της συνθήκης ΕΟΚ επί του οποίου συμφώνησαν οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων, στα πλαίσια της συνθήκης για την ευρωπαϊκή ένωση προβλέπει: «Η διαμόρφωση και η υλοποίηση των πολιτικών και δράσεων της Κοινότητας καθώς και η υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς λαμβάνουν υπόψη τους στόχους του άρθρου 130 α (οικονομική και κοινωνική συνοχή) και συμβάλλουν στην πραγματοποίησή τους.»

Κατά συνέπεια, με την επιφύλαξη της εξαίρεσης που αναφέρεται παρακάτω για τις περιοχές που έχουν οριστεί για ενίσχυση βάσει των στόχων 2 και 56 των διαρθρωτικών ταμείων, η Επιτροπή αποφάσισε να επιτρέψει τη χορήγηση επενδυτικών ενισχύσεων εκτός των εθνικών ενισχυόμενων περιοχών (π.χ. περιοχές που έχουν οριστεί βάσει ενός εθνικού συστήματος περιφερειακής ανάπτυξης ανεξάρτητο από τα διαρθρωτικά ταμεία) μόνον κατ' ανώτατο όριο 15% (ακαθάριστο) ⁽¹⁾ για μικρές επιχειρήσεις, όπως ορίζονται παραπάνω και 7,5% (ακαθάριστο) για άλλες ΜΜΕ, π.χ. εκείνες που ανήκουν στην κατηγορία των «μεσαίων» επιχειρήσεων.

Στις ενισχυόμενες περιοχές ενός κράτους μέλους η Επιτροπή θα επιτρέπει στις ΜΜΕ (είτε αυτές είναι μικρού, είτε και μεσαίου μεγέθους) να λάβουν πέρα από το εφαρμοζόμενο επίπεδο περιφερειακών ενισχύσεων που επιτρέπει η Επιτροπή, επιπλέον ακαθάριστη ενίσχυση που ανέρχεται στο 10% του κόστους της επένδυσης στις περιοχές του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ) και έκτακτη προσαύξηση ακαθάριστα 15 ποσοστιαίες μονάδες στις περιοχές του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο α) ⁽²⁾. Ωστόσο, ο συνδυασμός περιφερειακών ενισχύσεων και ενισχύσεων που χορηγούνται στις ΜΜΕ δεν θα μπορεί να υπερβαίνει συνολικά 30% καθαρά για τις περιοχές του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ), για δε τις περιοχές του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχείο α), 75% καθαρά. Ο πίνακας με τις αναλογίες που προκύπτει (βλέπε επισυναπτόμενο πίνακα) έχει σχεδιαστεί ώστε να επιτρέπει τη χορήγηση των υψηλότερων δυνατών επιπέδων ενίσχυσης στις περιοχές με τις μεγαλύτερες ανάγκες και να διατηρηθεί η διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των ενισχυόμενων και των μη ενισχυόμενων περιοχών, για όλες τις επιχειρήσεις, με εξαίρεση τις μικρότερες.

⁽¹⁾ Δηλαδή η ονομαστική αξία (προ φόρων) των επιχειρηρήσεων και η παρούσα αξία (προ φόρων) των επιδοτήσεων επιτοκίου ως ποσοστό του κόστους της επένδυσης. Οι «καθαροί» αριθμοί είναι αυτοί που προκύπτουν μετά την αφαίρεση των καταβλητέων φόρων.

⁽²⁾ Βλέπε ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μέθοδο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) σε περιφερειακά καθεστώτα ενισχύσεων (ΕΕ αριθ. C 212 της 12. 8. 1988, σ. 2). Πρέπει να σημειωθεί ότι οι κατάλογοι των περιοχών του άρθρου 92 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) που επισυνάπτονται δεν έχουν ενημερωθεί μέχρι σήμερα.

Το ανώτατο όριο της ενίσχυσης που προκύπτει από το συνδυασμό περιφερειακής ενισχύσεως και ενισχύσεως στις ΜΜΕ στις ενισχυόμενες περιοχές θα εφαρμόζεται ανεξάρτητα από το αν η ενίσχυση παρέχεται εξ ολοκλήρου από εθνικούς πόρους ή χρηματοδοτείται από κοινού από τα διαρθρωτικά ταμεία της Κοινότητας, ιδίως το ΕΤΠΑ.

Ορισμένες περιοχές της Κοινότητας χαρακτηρίζονται ως επιλέξιμες για ενίσχυση από τα διαρθρωτικά ταμεία, σύμφωνα με το στόχο 2 ή το στόχο 56⁽¹⁾, αλλά δεν αποτελούν εθνικές ενισχυόμενες περιοχές. Η Επιτροπή συμφώνησε επίσης να παρασχεθεί η δυνατότητα χορήγησης ενισχύσεων σε τέτοιου είδους περιοχές μέχρι τα τέλη του 1993 σε ΜΜΕ (είτε μικρού είτε μεσαίου μεγέθους) για επενδύσεις μέχρι ενός ορισμένου επιπέδου το οποίο θα αποφασιστεί σε συνάρτηση με το κάθε σύστημα ενισχύσεων.

Το επιτρεπόμενο ανώτατο όριο έντασης εφαρμόζεται σε κάθε μορφής ενίσχυση.

4.2. *Ενίσχυση χορηγούμενη σε επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος*

Σύμφωνα με το πλαίσιο των ενισχύσεων για το περιβάλλον⁽²⁾ για σκοπούς που συνδέονται με την προστασία του περιβάλλοντος, όπως ο έλεγχος της ρύπανσης, η μείωση του CO₂, η προστασία του στρώματος του όζοντος, κ.λπ., παρέχεται ευνοϊκότερη μεταχείριση από ό,τι στις γενικές επενδύσεις. Αυτό ισχύει ανεξάρτητα από τη θέση και το μέγεθος της επιχείρησης, αλλά οι ΜΜΕ σε ενισχυόμενες περιοχές μπορούν φυσικά να ζητήσουν το ποσοστό ενίσχυσης που χορηγείται (περιφερειακή προσαύξηση και επιπλέον ενίσχυση για τις ΜΜΕ) για γενικές επενδύσεις, το οποίο στις περισσότερες περιπτώσεις θα υπερβαίνει το καθαρό ποσοστό του 15% που επιτρέπεται επί του παρόντος από το πλαίσιο των ενισχύσεων για το περιβάλλον και δεν θα υπόκεινται στους ίδιους αυστηρούς όρους.

4.3. *Ενισχύσεις για την παροχή συμβουλών, εκπαίδευση και διάδοση γνώσεων*

Όσον αφορά την παροχή συμβουλών από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες ή την εκπαίδευση που παρέχεται στις νέες ή στις παλαιότερες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, και στο προσωπικό τους, στον τομέα του management, των χρηματοοικονομικών θεμάτων, της νέας τεχνολογίας (ιδιαίτερα της τεχνολογίας της πληροφόρησης), του ελέγχου της ρύπανσης, της προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, ή σε παρόμοιους τομείς, ή για τη μελέτη της σκοπιμότητας νέων επιχειρήσεων, κατά κανόνα είναι αποδεκτή η παροχή ενί-

σχυσης σε ποσοστό μέχρι 50% του ακαθάριστου κόστους. Ωστόσο, κάθε καθεστώς ενίσχυσης κρίνεται ανάλογα με τα πλεονεκτήματα που προσφέρει, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη την απόσταση της δραστηριότητας από την αγορά, τυχόν όρια σχετικά με το ποσό της ενίσχυσης που χορηγείται ανά επιχείρηση, δυνατότητες σώρευσης, και άλλους σχετικούς παράγοντες. Σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις η Επιτροπή μπορεί να επιτρέψει τη χορήγηση ενίσχυσης που να υπερβαίνει το ποσοστό του 50%. Ειδικότερα η ένταση των ενισχύσεων που μπορούν να χορηγηθούν για εκστρατείες γενικής πληροφόρησης μπορεί να υπερβεί το ποσοστό αυτό, εφόσον το οικονομικό πλεονέκτημα για τη συγκεκριμένη εταιρεία είναι σχετικά μικρό.

4.4. *Ενίσχυση στην E & A*

Όσον αφορά την E & A, το ποσοστό της ενίσχυσης που μπορεί να εγκριθεί για τις ΜΜΕ, βάσει εθνικών συστημάτων E & A, είναι δυνατόν να υπερβαίνει μέχρι 10 ποσοστιαίες μονάδες το ποσοστό το οποίο επιτρέπεται για τις μεγάλες εταιρείες, όπως ορίζεται στους κανόνες για τις ενισχύσεις στην E & A⁽³⁾.

4.5. *Ενισχύσεις για άλλους σκοπούς*

Η πλειοψηφία των συστημάτων παροχής ενισχύσεων που κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή και που προρίζονται για τις ΜΜΕ εμπίπτουν στις προαναφερθείσες κατηγορίες. Η Επιτροπή, ωστόσο, ενδέχεται να εγκρίνει τη χορήγηση ενισχύσεων για άλλα δικαιολογημένα μέσα προώθησης των ΜΜΕ, όπως η ενθάρρυνση της συνεργασίας.

5. *Διαδικασία ταχείας έγκρισης για τα συστήματα ενισχύσεων προς τις ΜΜΕ*

Όπως έχει δηλώσει η Επιτροπή, δεν πρόκειται υπό ομαλές συνθήκες να εναντιωθεί σε συστήματα ενισχύσεων προς τις ΜΜΕ, όπως ορίζονται στο προαναφερθέν σημείο 2.2, όταν η ένταση είναι μικρή σε ένταση ή σε ποσό ιδίως μάλιστα όταν:

- η ενίσχυση δεν υπερβαίνει το 7,5% (ακαθάριστο) του κόστους της επένδυσης, αν το σύστημα ενισχύσεων αφορά επενδύσεις ή
- η ενίσχυση δεν υπερβαίνει το ποσό των 3 000 Ecu, ανά δημιουργούμενη θέση εργασίας, αν το σύστημα ενισχύσεων αποσκοπεί στη δημιουργία θέσεων εργασίας ή

⁽¹⁾ Βλέπε τις αποφάσεις της Επιτροπής της 21ης Μαρτίου 1989, όπως παρατάθηκε, και της 10ης Μαΐου 1989 (ΕΕ αριθ. L 112 της 25. 4. 1989, σ. 19 και ΕΕ αριθ. L 198 της 12. 7. 1989, σ. 1).

⁽²⁾ Ανακοίνωση στα κράτη μέλη, συνημμένη στην επιστολή SG(87) D/3795 της 23ης Μαΐου 1987.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 83 της 11. 4. 1986, σ. 2.

— η ενίσχυση δεν υπερβαίνει συνολικά το ποσό των 200 000 Ecu, στις περιπτώσεις που το σύστημα ενισχύσεων δεν αφορά επενδύσεις ή δεν αλοσκοπεί στη δημιουργία θέσεων εργασίας και

όπου η ενίσχυση που χορηγείται βάσει του συστήματος αυτού δεν είναι δυνατό να συνδυάζεται με άλλες ενισχύσεις κατά τρόπο που να υπερβαίνει τα όρια αυτά.

Για τα συστήματα ενισχύσεων που εμπίπτουν στις προαναφερόμενες κατηγορίες, η Επιτροπή θέσπισε μία ειδική διαδικασία ταχείας έγκρισης. Η διαδικασία αυτή και το ευνοϊκό τεκμήριο υπέρ αυτών των μορφών ενίσχυσης θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται για τα νέα συστήματα παροχής ενισχύσεων στις ΜΜΕ. Η διαδικασία ταχείας έγκρισης θα εξακολουθήσει επίσης να εφαρμόζεται για τις τροποποιήσεις⁽¹⁾ των εφαρμοζόμενων συστημάτων ενισχύσεων που έχουν εγκριθεί, είτε αυτά προορίζονται για τις ΜΜΕ είτε για άλλους σκοπούς. Σε αντίθεση με τις «*de minimis*» ενισχύσεις (δλέπε το σημείο 3.2), οι ενισχύσεις που πληρούν τα κριτήρια για διαδικασία ταχείας έγκρισης θα εξακολουθήσουν να υπόκεινται σε κοινοποίηση.

6. Κοινοποίηση, ισχύουσες εγκρίσεις, διάρκεια και αναθεώρηση των κανόνων

6.1. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις των συστημάτων ενισχύσεων που χαρακτηρίζονται ως «*de minimis*», οι κανόνες αυτοί δεν μεταβάλλουν την υποχρέωση των κρατών μελών, βάσει του άρθρου 93 παράγραφος 3 της συνθήκης ΕΟΚ, να κοινοποιούν όλα τα συστήματα ενισχύσεων για τις ΜΜΕ και όλες τις μεταβολές των εν λόγω συστημάτων.

6.2. Οι κανόνες δεν θίγουν τα συστήματα τα οποία είχαν ήδη εγκριθεί κατά τη δημοσίευση των κανόνων αυτών, αλλά τα οποία, ωστόσο, μπορούν να επανεξεταστούν βάσει του άρθρου 93 παράγραφος 1.

6.3. Η Επιτροπή θα βασιστεί στους κανόνες αυτούς κατά την αξιολόγηση των συστημάτων ενισχύσεων προς τις ΜΜΕ, για περίοδο τριών ετών από την ημερομηνία της δημοσίευσής τους. Πριν από τη λήξη της περιόδου αυτής θα επανεξετάσει τη λειτουργία των κανόνων για τις ΜΜΕ.

⁽¹⁾ Συγκεκριμένα, χρονική παράταση, αύξηση του προϋπολογισμού μέχρι 20 %, συνδυασμός των δύο αυτών περιπτώσεων ή πρόβλεψη αυστηρότερων όρων επιλογής.

ΣΕΙΡΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΜΜΕ, ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΠΙΤΡΑΠΟΥΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΚΑΙ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
(δεν εφαρμόζεται σε τομείς που υπόκεινται σε ειδικούς κοινοτικούς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις)

Κατηγορία/Σκοπός ενισχύσεως	Μέγεθος επιχείρησης		Συνολικός ισολογισμός (σε εκατομμύρια Ecu)	Επιτρεπόμενη ενίσχυση		Παρατηρήσεις
	Απασχολούμενοι	Κύκλος εργασιών (σε εκατομμύρια Ecu)		Μη ενισχυόμενες περιοχές	Ενισχυόμενες περιοχές	
«De minimis»	χωρίς περιορισμό	χωρίς περιορισμό	χωρίς περιορισμό	Σύνολο 50 000 Ecu μέσα σε μία τριετία για κάθε κατηγορία δαπανών		Δεν απαιτείται κοινοποίηση
Διαδικασία ταχείας έγκρισης	≤ 250	≤ 20	≤ 10	7,5 % ακαθάριστο επενδυτική ενίσχυση ή 3 000 Ecu ανά άδεια εργασίας ή ανώτατο ποσό 200 000 Ecu		Απαιτείται κοινοποίηση
Επενδυτικές ενισχύσεις εκτός από τις ενισχύσεις «de minimis» και από εκείνες που πληρούν τους όρους της διαδικασίας ταχείας έγκρισης και τις ενισχύσεις για το περιβάλλον	≤ 50	≤ 5	≤ 2	15 % ακαθάριστο (πλην των μη ενισχυόμενων περιοχών του στόχου 2 ή του στόχου 56, όπου μέχρι τα τέλη του 1993 τα ανώτατα όρια θα καθορίζονται κατά περίπτωση)	Επιτρεπόμενο ανώτατο όριο περιφερειακής ενίσχυσης + — 10 % ακαθάριστο [Άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο γ)] (απόλυτο ανώτατο όριο: 30 % καθαρό) — 15 % ακαθάριστο [Άρθρο 92 παράγραφος 3 στοιχείο α)] (απόλυτο ανώτατο όριο: 75 % καθαρό)	Συνήθης διαδικασία
				7,5 % ακαθάριστο (πλην των μη ενισχυόμενων περιοχών του στόχου 2 ή 56, όπου μέχρι τα τέλη του 1993 τα ανώτατα όρια θα καθορίζονται κατά περίπτωση)		
Ενισχύσεις για παροχή συμβουλών, εκπαίδευσης κ.λπ. (ενισχύσεις «soft»)	≤ 250	≤ 20	≤ 10	50 % του κόστους παραγωγής συμβουλών κ.λπ.		Συνήθης διαδικασία εκτός αν πρόκειται για ενισχύσεις «de minimis» ή ενίσχυση που πληροί τους όρους της διαδικασίας ταχείας έγκρισης